

**DEFENSIE &
VEILIGHEID**

sinds 1984

MINISTER OPSTELTEN: HAND IN HAND

UITVERKOCHT AHOY VOOR NIDV TENTOONSTELLING

CDS WIL BESTE SPULLEN EN BESTE PRIJS

FOKKER, THALES, UAV EN NH90

WAT ZOU ER GEBEUREN ALS STRAALMOTOREN HUN EIGEN ENERGIEDRANK HADDEN?

Toen EADS het eerste vliegtuig ter wereld lanceerde dat wordt aangedreven door biobrandstof uit algen, onthulde zij hiermee een brandstof die meer energie levert, waardoor het verbruik aanzienlijk wordt verlaagd. Ontdek onze ideeën en deel die van u met ons op eads.com/thinkbank

EADS

MAGAZINE

DEFENSIE & VEILIGHEID

inhoudsopgave

Uitverkocht Ahoy voor NIDV Symposium en Tentoonstelling

4

Minister Opstelten: 'Uitdaging vandaag is
groeimarkt morgen'

8

CDS Van Uhm: 'Beste spullen voor de beste prijs'

12

Fokker wijst de weg

16

NCIM en NFI samen tegen misdaad

17

'OOG' wint Innovation Game

17

NIDV en Defensie tekenen personeelsconvenant

18

Prof. Rob de Wijk over toenemende onveiligheid

19

Defensie wil inschakeling bedrijfsleven
voor NH90

20

Thales en TNO samen in radar D-RACE

21

Defensie wil snel UAV van de plank kopen

22

Japan koopt JSF

24

Gratis NIDV App

24

Column Cent van Vliet: 'Veiligheid komt niet vanzelf'

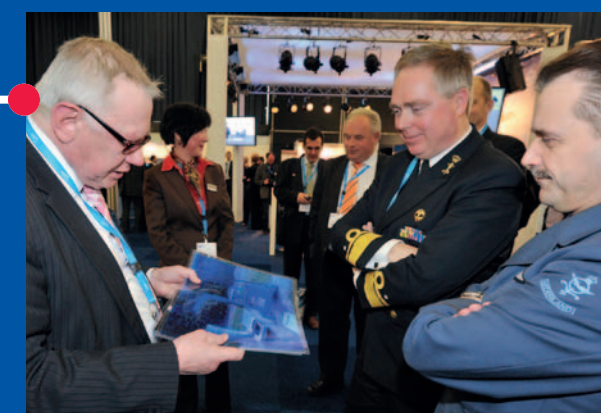
25

Agenda en colofon

26

Ook Kamerleden Angelien Eijssink (PvdA) en Marcial Hernandez (PVV) in de rij

Jan van Aspert (Askové) en SBN Klaas Visser en cdre Emile van Duren

NH90 boven de Noordzeekust

Bij de voorplaat: Mr. Ivo Opstelten, minister van Veiligheid en Justitie, tijdens het NIDV-symposium in gesprek met de Commandant Zeestrijdkrachten, vice admiraal Matthieu Borsboom, en de Commandant der Strijdkrachten, generaal Peter van Uhm.

(Foto: Georges Hoeberechts/Zone5)

Contracten, nieuwe producten en netwerken

Meer dan 140 standhouders en 2900 ingeschreven bezoekers. De 23ste editie van het NIDV Symposium en Tentoonstelling in Ahoy Rotterdam was weer drukker dan de edities van de jaren ervoor. Onder het motto 'Samen innovatiever en veiliger' presenteerden specialistische bedrijven zich en leverden in de symposiumzaal topsprekers belangwekkende bijdragen waarin zij hun licht lieten schijnen op het centrale thema. De bezoekers van de tentoonstelling konden zich bij de 140 stands laten informeren over de laatste stand van zaken en de nieuwste producten op het gebied van defensie en veiligheid. Daarvan maakten velen gretig gebruik.

Tekst: Bert van Elk en Mat Herben
Foto's: Georges Hoeberechts

Dagvoorzitter
Frank van
Kappen leidde
de sprekers in.

Bedrijfsleven, overheid en politiek staan dezer dagen voor een enorme opgave. In een tijd van krimpende budgetten neemt tegelijkertijd de vraag naar veiligheid toe. Het antwoord is innovatie en intensieve samenwerking tussen overheden (bijvoorbeeld krijgsmacht en politie), bedrijven en kennisinstellingen.

Vier sprekers gingen in op de moge-

lijkheden voor innovatie en samenwerking. De Minister van Veiligheid en Justitie, mr. Ivo Opstelten, gaf o.a. een toelichting op de vorming van de Nationale Politie en de gemeenschappelijke aanpak van vraagstukken op het gebied van Cyber Security. De Commandant der Strijdkrachten, generaal Peter van Uhm, wil samenwerking met het bedrijfsleven om de beste spullen voor de beste prijs te krijgen. De top van Fokker Technologies – Sjoerd Vollebregt en Hans Büthker – verzorgde een presentatie over de mogelijkheden voor samenwerking tussen krijgsmacht en bedrijfsleven. Kostenreducties tot wel 25%, verbetering van inzetbaarheid, behoud van kennis en ervaring stonden hierbij centraal. Prof. dr. Rob de Wijk gaf zijn visie op samenwerking in de context van de internationale veiligheidssituatie.

Dagvoorzitter

Omdat NIDV-voorzitter drs. Jan Gmelich Meijling wegens gezondheidsredenen de dag helaas niet kon bijwonen, werd het dagvoorzitterschap waargenomen door Frank van Kappen, generaal-majoor der mariniers b.d. en VVD-senator. Hij deed dat op uitnemende wijze en vatte de bijdragen van de sprekers bondig samen. Van Kappen

concludeerde dat we leven in een snel veranderende wereld, die echter niet stabiel of veiliger wordt. Die fundamentele onzekerheid is een gegeven. Het kan ertoe leiden dat individuen in extremen vluchten op religieus of politiek gebied, of dat bedrijven failliet gaan. Het Nederlandse bedrijfsleven heeft voldoende kritische massa om nationaal én over de grenzen actief zijn, mede dankzij de gouden driehoek die wordt gevormd met de overheid en de kennisinstellingen. De grote kunst is onder druk te blijven denken, durven te kiezen en durven te veranderen. Met die behartenswaardige woorden sloot Van Kappen het symposium voor het duizendkop-pige gehoor af.

De drukbezochte tentoonstelling had ook de warme belangstelling van de minister Opstelten, die zich nog voor de start van het symposium liet rondleiden en zich later wederom uitgebreid liet informeren over de nieuwste producten op het gebied van de nationale veiligheid. Natuurlijk moest hij even bij Compumatica zien hoe een cryptoveiligde BlackBerry werkt. Gewoon en goed dus. Toch een opsteker in een tijd van af luisteraffaires en voicemail hackers.

De NCIM-groep gaf hem een voorproefje van de onthulling van de Private Cloud Solution, bij Dael ging hij door de bodyscan die het bedrijf op Schiphol heeft geïnstalleerd en bij Thales liet hij zich bijpraten door Gerben Edelijk en Aart Jan Smits over de nieuwste technieken voor crowd control.

Onbemand

Bij de stand van voormalig technostarter Delft Dynamics toonde minister Opstelten zich zeer geïnteresseerd in de Stern robotohelikopters die zowel in de stand stonden als

erboven hingen. Hij liet zich uitgebreid bijpraten over de RH2, een kleine heli die eenvoudig kan worden ingezet door het lage gewicht en de relatief kleine afmetingen. Deze robotohelikopter is al eens aangesloten geweest op de commandosystemen van brandweerkorpsen waarbij zonder problemen beelden en gegevens werden doorgestuurd. Het bedrijf heeft de afgelopen tijd gewerkt aan het zogenoemde Explorerproject, waarbij werd samengewerkt met het NLR, de TU Delft, TNO, SenseIT, het Korps Landelijke Politiediensten, de Koninklijke Marechaussee en de VNOG. De Explorer moet het mogelijk maken om buiten het gezichtsveld, 's nachts of in stedelijk gebied te vliegen met onbemande vliegtuigjes. De projectleider van Explorer, Eduard IJsselmuiden, verwees desgevraagd naar de duinbranden bij Schoorl, waarbij een robotoheli goede diensten had kunnen bewijzen door in het duinengebied op zoek te gaan naar rook, vuur en brandstichters. Een daarmee verband houdende nieuwe ontwikkeling noemde hij het Universeel Simulatie Platform voor Onbemande Systemen (USPvOS) waarbij de gehele commandostructuur wordt getraind met 'serious gaming'. USPvOS is een speciale computer geworden die de communicatie tussen grondstations en serious gaming verzorgt. De ontwikkelingen zijn volgens IJsselmuiden nog volop bezig, maar het is de bedoeling dat er over een jaar demonstraties aan overheidsinstanties worden gegeven.

Op de tentoonstelling waren meer onbemande vliegtuigjes te zien zoals de Switchblade van het Amerikaanse AeroVironment. Dit kleine, door een man te dragen vliegtuigje zit in opgevouwen toestand in een rugzak en levert als het vliegt real time video. Het is zelfs in staat om precisieaanvallen uit te voeren.

Voertuigen

Uiteraard was er veel meer te zien. In de hallen van Ahoy stond weer een groot aantal auto's opgesteld, uiteenlopend van de bekende en vertrouwde Land Rover en Mercedes Benz tot minder bekende militaire en politie-voertuigen zoals de Volkswagen Toeareg in zowel Defensie- als politie-uitvoering. De algemene trend die in Ahoy zichtbaar was op het gebied van voertuigen: nagenoeg alle typen zijn groter en robuuster geworden en hebben meer dan voorheen een Amerikaans uiterlijk gekregen, zoals de Hummerachtige Sherpa van Renault en het Armoured Multi-purpose vehicle type 2a van Rheinmetal Defence en Krauss Maffei Wegmann. Het laatst genoemde voertuig is ontwikkeld op basis van de ervaringen, wensen en eisen van de Bundeswehr. De Franse Sherpa is een vierwiel aangedreven, licht bepantserd voertuig, speciaal ontwikkeld voor lichte infanterie-eenheden, mariniers en parachutisten. Het is echter ook leverbaar in een politie-uitvoering, geschikt voor inzet bij ongeregelde heden.

Ook het Italiaanse Iveco toonde een licht gepantserd voertuig: het Light Multirole Vehicle, dat naast de infanterievariant ook een variant voor de special forces kent.

Bij binnenkomst viel het oog op de General Dynamics Eagle.

Aandachtig luisteren v.l.n.r. Cent van Vliet, minister Ivo Opstelten, generaal Peter van Uhm en André Bosman (VVD-kamerlid).

Minister Opstelten bij de NCIM-groep.

Het voertuig is geschikt voor vier personen en kan afhankelijk van de configuratie twee ton lading meenemen én het is te transporteren in een Chinook transporthelikopter of een Hercules vrachtvliegtuig. Omdat er vraag naar was, is door de autoproducent ook een verlengde versie ontwikkeld.

Voor een ritje in de Formule 1 simulator waren vele gegadigden.

Delft Dynamics trok de belangstelling van PowNews, maar Arnout de Jong draaide er zijn hand niet voor om. Later op de dag tekende hij voor het NIDV-lidmaatschap.

Michel Peters (links) en Nigel Hunter tekenden de overeenkomst tussen het NLR en Nat Helicopter Industries voor embedded training.

Een niet te missen gepantserd voertuig was dit jaar de Eagle van General Dynamics European Land Systems. Het stond dicht bij de ingang van de tentoonstelling en kon daardoor moeilijk over het hoofd worden gezien. Qua uiterlijk had het veel weg van de Australische Bushmaster, die vorig jaar op de tentoonstelling stond. Het kent, net als veel andere tactische voertuigen, verschillende varianten.

Nieuwkomer op de tentoonstelling was het in 1992 opgerichte Tsjechische SVOS, dat aanwezig was met de Vega, een groot gepantserd voertuig, geschikt voor het vervoer van acht militairen. Het getoonde voertuig kan

echter per missie worden aangepast en heeft aan de onderkant een V-vorm waardoor het de inzittenden beschermt tegen onder het voertuig ontploffende mijnen. De Vega is een door het bedrijf zelf ontwikkeld voertuig en dat is een geheel nieuwe ontwikkeling, omdat SVOS oorspronkelijk is gespecialiseerd in het aanpassen en bepantseren van bestaande voertuigen van andere fabrikanten. Uiteraard ontbraken dit jaar ook de grotere vrachtauto's niet in Ahoy, zoals de Zetra-tientonner van Mercedes-Benz.

Formule 1

Simulatie was een belangrijk element op de tentoonstelling. De absolute trekker op dat gebied was de formule 1-simulator van GPSim uit Annen. Vanaf het moment dat de tentoonstelling toegankelijk was, vormde zich een rij voor de ingang. Menig bezoeker wilde zijn rijvaardigheid testen op een formule 1-circuit. Het bedrijf stond op de beurs, omdat de technieken die in de simulator zijn verwerkt, ook gebruikt worden in de nieuwe trainingsimulator EDTS voor Defensie en veiligheidsdiensten. De directeur van GPSim, Marcel Wierda, liet op de tentoonstelling weten dat het EDTS, dat werd ontwikkeld in samenwerking met system integrator CSC, een nieuw platform is voor het opleiden en trainen van militairen en personeel van veiligheidsdiensten. Met de simulator kan ervaring worden opgedaan in rijden op de weg, in het terrein, met en zonder zwaailicht en hoorn, met vier- of achtwiel aangedreven voertuigen en op rupsbanden. Het systeem komt begin 2012 beschikbaar. In de stand van VHM Morsim (een onderdeel van Van Halteren) konden bezoekers schieten met de mortiersimulator, die tijdens de NIDV-tentoonstelling van vorig jaar als prototype te zien was. VHM Morsim is een mobiele oefenset voor het realistisch trainen van mortierbemanningen.

Klein Poelhuis Special Projects BV kon zich dit jaar verheugen in veel belangstelling voor het nieuwe mobiele datacentrum, dat in diverse configuraties kan worden geleverd en in een container is ondergebracht. "Ideaal om risico's te spreiden", vertelde Wim Tijsterman aan menig belangstellende bezoeker. De container is eenvoudig te transporteren en doet onder alle omstandigheden dienst. Datacentra zijn doorgaans ondergebracht in (dure) gebouwen. Het mobiele datacentrum is volledig zelfvoorzienend en kan een compleet gebouw vervangen. Met de nodige trots werd ook een speciaal voor het RIVM ontwikkelde snuffelauto ontwikkeld, een mobiel laboratorium dat is ondergebracht in een vrachtauto. Het voertuig kan in besmette gebieden een grote diversiteit aan werkzaamheden uitvoeren. Ook vanuit Defensie bestaat voor het voertuig veel belangstelling.

Hydrazinebox

De luchtvaartindustrie ontbrak niet. Uiteraard was Lockheed Martin, de producent van de beoogde opvolger van de F-16 aanwezig, evenals motorenfabrikant Pratt &

Whitney. Opvallende afwezige was dit jaar de Zweedse concurrent Saab. Het Deense Terma, producent van het zelfbeschermingspakket van de Apache en de Chinook, was er eveneens bij. Bijzonder was de zogenoemde Hydrazine Emergency Box die kunststoffenproducent Askové uit Vught tijdens de beurs demonstreerde. Askové ontwikkelt en vervaardigt, zo nodig ook in kleine series, high-tech apparaten/onderdelen voor Defensie, zoals gronduitrusting. Specials worden vaak ontwikkeld in combinatie met traditionele materialen als RVS en staal. Askové heeft ruime ervaring in R&D en werkt met eigen ontwerpers en constructiekenaars. Het bedrijf leverde onder andere een koellucht koppeling voor de F-16, bompallets en een fuel drain systeem dat brandstof voor het F-16 jachtvliegtuig opvangt bij een brandstoflek. Aan het hele assortiment is nu een bijzondere kunststofbox toegevoegd, die kan worden ingezet om giftige hydrazine veilig uit de F-16 te verwijderen. Algemeen directeur Jan van Aspert gaf aan diverse functionarissen van het ministerie van Defensie, onder wie schout-bij-nacht Klaas Visser en commodore Emile van Duren, uitleg over het gebruik van de box die het bedrijf geheel op eigen initiatief ontwikkelde.

Contractondertekeningen

Evenals vorig jaar werden er tijdens het NIDV symposium en tentoonstelling diverse contracten en intentieverklaringen ondertekend. Het Rotterdamse Imtech bekrachtigde officieel het contract voor de modernisering van de consoles in de onderzeeboten van de Walrusklasse. De vier Nederlandse subs ondergaan de komende jaren een modernisering waardoor ze nog tot zeker 2025 meekunnen. De huidige werkplekken, die in de jaren '70 werden ontworpen, voldoen niet meer aan de ergonomische en technische eisen. Op de nieuwe consoles komt uiteenlopende informatie op de werkplekken van de betreffende functionarissen samen. Om de nieuwe werkplekken te kunnen ontwikkelen, werkte Defensie samen met TNO en Imtech. Voor het Rotterdamse bedrijf zijn de Walrus-onderzeeboten geen onbekend terrein, want het bedrijf leverde bij de bouw ook al de systemen, toen nog onder de naam Van Rietschoten en Houwens. Voor Defensie zette de directeur Projecten en Verwerving van de Defensie Materieel Organisatie, generaal-majoor Mels de Zeeuw, zijn handtekening onder het contract. Voor Imtech tekende de heer Van der Horst. De Zeeuw noemde de samenwerking tussen Defensie en Imtech een voorbeeld van hoe samenwerking tussen het ministerie en de industrie moet verlopen. Vanuit wereldspeler Imtech werd gesteld dat het bedrijf nog altijd trots is op de samenwerking met Defensie en op elk Nederlands contract dat in de wacht wordt gesleept. Onder het Instandhoudingsprogramma Walrusklasse vallen verbeteringen aan onder meer het Combat Management Systeem, van waaruit de sensoren en wapens worden bediend, sonarsystemen, communica-

tiesystemen en zogenoemde platformsystemen die het schip laten varen. Ook wordt een van de periscopen vervangen door een moderne zogenoemde optronische mast. In deze mast zijn alle optische functies gedigitaliseerd en zit een infrarood nachtzichtsysteem. De uitvoering van het programma start in 2013. Vlak daarvoor vond de ondertekening plaats van een Memorandum of Understanding (MOU) voor de embedded training voor de NH90 helikopter tussen het NLR en het NHI. Michel Peters tekende voor het NLR en namens de NH90-consortium (NHI) Nigel Hunter. De directeur van de NIDV, Cent van Vliet, voorspelde aan het eind van de dag, bij het afscheid van topman Hunter, dat er de komende tijd nog meer MOU's worden ondertekend. Hunter, die zijn positie in Frankrijk bij NHI verlaat en naar Engeland teruggaat, kreeg een groepsfoto van het NIDVHeliplatform aangeboden en op de witte omlijsting plaatsten degenen met wie hij samenwerkte hun handtekening. Het 23ste NIDV Symposium en Tentoonstelling werd om 17.00 uur officieel afgesloten. Het netwerken tijdens de borrel was voor velen ook belangrijk. Volgend jaar is de 24ste editie op 15 november, wederom in Ahoy. De geregistreerde bezoekers van de beurs kunnen online meedoen aan een korte enquête van de NIDV. Zij hebben inmiddels een e-mail ontvangen, zodat de geoliede organisatie in de toekomst nog beter op de wensen van bezoekers en standhouders kan worden afgestemd.

Het Walrusteam van Imtech en Defensie.

Bij Terma weet men alles van elektronische oorlogvoering, ook met de F-16.

Minister Opstelten:

‘Uitdaging vandaag is groeimarkt morgen’

De boodschap van mr. Ivo Opstelten, minister van Veiligheid en Justitie, op 1 december in Ahoy was duidelijk: “Nederland veiliger maken en tegelijkertijd de kosten voor veiligheid terugdringen. Wij moeten dus op zoek naar innovatieve oplossingen om effectiever en efficiënter te kunnen opereren. En daar hebben wij u, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, hard bij nodig!”

“Goed om u allen hier te zien, in een bomvol Ahoy in Rotterdam! Ik ben zojuist al even op de beursvloer rondgeleid en ik moet zeggen: het ziet er allemaal indrukwekkend uit. Drie hallen, waar in totaal 125 bedrijven hun nieuwste producten, systemen en technische snufjes op het gebied van veiligheid presenteren. Ik heb al een aantal zeer interessante toepassingen gezien. Het is mij dan ook een groot genoegen om hier vandaag dit NIDV-symposium 2011 te mogen toespreken. Dat is over-

rigens niet voor het eerst. In november 2008, een paar weken voor mijn afscheid als burgemeester van deze mooie en bedrijvige stad, had ik eveneens de eer. Maar kijk: nu sta ik hier opnieuw - ditmaal als Minister van Veiligheid en Justitie. En dat is niet voor niks. De NIDV heeft vier jaar geleden haar taakveld verbreed. Dat bevat nu het gehele terrein van de nationale veiligheid. Als je dan op zoek bent naar een spreker die dat veld goed kan overzien, kom je al snel uit bij de bewindsper-

soon die – sinds de afgelopen kabinetsformatie - eveneens zijn taakveld aanzienlijk heeft verbreed, de Minister van Veiligheid en Justitie! Ik ga dan weliswaar niet over Defensie, maar wél over nagenoeg alle andere partners in het veiligheidsdomein. Daar komt nog bij dat de samenwerking tussen de civiele autoriteiten en Defensie steeds intensiever wordt.”

Nationale politie

“Het veiligheidsdomein staat voor grote uitdagingen. Er is een groeiende vraag naar veiligheid. Dat betekent dat we moeten investeren in goede maatregelen en voorzieningen op dit terrein. Maar tegelijkertijd moet de overheid bezuinigen. Zo zien wij ons nu geplaatst voor een dubbele – en ook dubbel zo moeilijke - opgave: Nederland veiliger maken en tegelijkertijd de kosten voor veiligheid terugdringen. Wij moeten dus op zoek naar innovatieve oplossingen om effectiever en efficiënter te kunnen opereren. En daar hebben wij u, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, hard bij nodig!

De vorming van de Nationale Politie ligt in het verlengde van dit streven. Wij zijn ervan overtuigd dat één organisatie zal leiden tot méér slagkracht voor de politie, versterking van het lokale gezag – en daardoor ook een betere aansluiting op de lokale prioriteiten - méér plezier in het werk en méér ruimte voor de professionals. Dit alles met minder bureaucratie, betere informatievoorzie-

ning en ondersteund door betrouwbare ICT. Kortom: een efficiënter en effectiever opererende politie, die in staat is beter invulling te geven aan de eisen die de maatschappij stelt.

Bezoekers die vorig jaar ook op dit symposium van de partij waren, herinneren zich ongetwijfeld de bijdrage van Jozias van Aartsen, burgemeester van Den Haag en voorzitter van het Korpsbeheerdersberaad. Hij hield toen een warm pleidooi voor de vorming van één Nationale Politie. Inmiddels zijn we een jaar verder en Van Aartsens toekomstvisie is al zo goed als uitgekomen!

Want, dames en heren, de vorming van de Nationale Politie ligt op schema. Deze week zijn de wetsvoorstellen die betrekking hebben op de Nationale Politie in de Tweede Kamer behandeld. De afgelopen maanden is er door de kwartiermakersorganisatie en mijn departement dan ook keihard gewerkt aan de voorbereidingen. Daarbij hebben we voortdurend ook alle andere belanghebbende partijen nauw betrokken, zoals het Openbaar Ministerie, de burgemeesters en de vakbonden. Want het is van het cruciaal belang dat het proces om te komen tot de Nationale Politie uiterst zorgvuldig gebeurt en in nauwe samenwerking met alle betrokken partners!”

Cyber security

“Om de Nationale Politie met succes te laten opereren, is óók innovatie op het gebied van informatievoorzieningen van groot belang. Er is wel een belangrijk verschil

Minister Opstelten in gesprek met Aart Jan Smits van Thales. In het midden Kees Lebon, programmamanager Innovatie en Informatiebeleid Nationale Veiligheid.

met vroeger: verzoeken voor vernieuwing en vernieuwende ideeën komen vanaf nu binnen via één loket: het Innovatieplatform. Nieuwe systemen of applicaties zullen we telkens testen in lokale pilots. Als zo'n pilot bewezen succesvol is, zullen de systemen of applicaties landelijk worden uitgerold.

Een andere belangrijke uitdaging ligt op het terrein van cyber security.

U kent allemaal het cruciale belang van digitale informatie-uitwisseling voor het goed functioneren van onze samenleving. Dat geldt zowel voor het economische verkeer, als voor het functioneren van de overheid. Inbreuken op de veiligheid van het internet raken ons direct. Denk maar aan de gebeurtenissen rond DigiNotar, in september, maar ook de recente incidenten rondom Lektober.

Als coördinerend minister op het terrein van cyber security, maar ook als bewindspersoon verantwoordelijk voor de crisisbeheersing, is een van mijn belangrijkste taken het werken aan een sterke en weerbare ICT-infrastructuur. Daartoe is het essentieel dat de juiste kennis en expertise beschikbaar zijn. Kennis en expertise die we - zowel in de voorbereiding op een incident, als op het moment dat er iets gebeurt - direct moeten kunnen inzetten. Dat is dan ook de kern van de maatregelen die voortvloeien uit de Nationale Cyber Security Strategie – en die we inmiddels in gang hebben gezet. Twee nieuwe organisaties spelen hierin een belangrijke rol: de Cyber Security Raad en het Nationaal Cyber Security Centrum.

De Cyber Security Raad, die in juni is geïnstalleerd, is samengesteld uit vertegenwoordigers van de publieke, private en wetenschappelijke sectoren. De Raad vervult op strategisch niveau de governance functie. Dat houdt onder meer in dat ze vertegenwoordigers van alle relevante partijen, op strategisch niveau, bij elkaar brengt en heldere afspraken maakt over de uitvoering en uitwerking van de Nationale Cyber Security Strategie.

Het Nationaal Cyber Security Centrum, dat in januari van start gaat, moet uitgroeien tot het expertisecentrum op het gebied van cyberveiligheid en de beheersing van incidenten op dit terrein. Het NCSC vervult een stimulerende en coördinerende rol waar het gaat om samenwerking tussen alle relevante publieke en private partijen, de wetenschap en kennisinstellingen.

Informatiegestuurd optreden

“Met de Nationale Cyber Security Strategie hebben we de lijnen uitgezet voor de integrale aanpak van cyber security. Publiek-private, civiel-militaire en internationale samenwerking krijgen daarbinnen op innovatieve wijze vorm.

Ik kan u verzekeren dat wij op het terrein van cyber security een hoge kwaliteit kennis en kunde in huis hebben! Uiteraard is verdere verbetering altijd mogelijk, maar er ligt een uitstekende basis. Samen met onze partners, gaan we Nederland digitaal veiliger maken!

Wij gaan op zoek naar slimme oplossingen voor veiligheidsproblemen. Een eerste oplossing ligt mijns inziens op het terrein van een betere informatievoorziening. Informatie is in het veiligheidsdomein één belangrijke sleutel tot succes. Het hebben en delen van informatie is dan ook cruciaal. Steeds vaker zie je dat de slagvaardigheid van de operationele veiligheidsdiensten in hoge mate wordt bepaald door informatiegestuurd optreden. Dat is dan ook de reden dat we bezig zijn in de veiligheidsregio's het netcentrisch werken te implementeren – een concept dat er op neerkomt dat de juiste informatie, op de juiste wijze en op het juiste tijdstip terecht komt bij de juiste mensen. Zo kunnen partners in de crisis- en rampenbestrijding werken vanuit een gemeenschappelijk totaalbeeld. Dat stelt hen in staat een incident effectiever te bestrijden. Meerdere regio's passen deze werkwijze al met succes toe.

Maar... De uitdagingen waar we voor staan zijn groot en complex. Als overheid kunnen we die niet alleen aan. Initiatieven om te komen tot publiek-private samenwerking.

Cent van Vliet biedt minister Opstelten de 'roadmap security' aan.

king op het gebied van innovatie zijn dan ook zeer gewenst. Hiervan bestaat al een mooi voorbeeld! U kent ongetwijfeld de Maatschappelijke Innovatie Agenda Veiligheid waarmee wij in 2008 zijn gestart - samen met het Ministerie van Defensie en het toenmalige Ministerie van Economische Zaken. Binnen die Agenda maken we goed gebruik van kennis, innovatie en ondernemerschap, om belangrijke veiligheidsvraagstukken op te lossen. Er lopen momenteel tal van innovatieve veiligheidsprojecten, waarbij bedrijven – groot en klein – voorop gaan! Dat zijn uiteenlopende projecten, op terreinen als opleiding, training en simulatie, fysieke bescherming en het opereren in ketens en netwerken.”

Topsectoren

“Met het succes van de Maatschappelijke Innovatie Agenda in het achterhoofd, zie ik mooie kansen voor het bedrijfsleven. En wel binnen het nieuwe bedrijfslevenbeleid dat het kabinet dit jaar heeft ingezet, met het formuleren van 'Topsectoren'. De grote kracht van dit beleid zit 'm in de koppeling van economische kansen aan maatschappelijke uitdagingen. Kort maar krachtig: de maatschappelijke uitdagingen van vandaag zijn de groeiemarkten van morgen!

Het veiligheidsdomein vergt een ragfijn samenspel tussen meerdere hoogtechnologische sectoren: ICT, simulatie, nieuwe materialen voor kleding en bescherming, sensortechnologie, communicatiemiddelen. Niet voor niets is dit domein één van de aanjagers van de kennis-economie. Het Topsectorenbeleid nodigt het bedrijfsleven nadrukkelijk uit om innovaties in gang te zetten. Innovaties die uiteraard goed moeten aansluiten bij de behoeften van de overheid. Als Ministerie van Veiligheid en Justitie werken ook wij hard aan het inzichtelijk maken van onze operationele wensen en behoeften, zodat er een goede verbinding ontstaat tussen kennis en praktijk. Ik daag u allen uit om mee te denken en te komen met innovatieve oplossingen, die ons helpen Nederland veiliger te maken!

Daar komt nog een belangrijke component bij: Europa. De EU hanteert een eigen Research & Development programma, het Zevende Kaderprogramma. Dit programma, dat loopt tot en met 2013, versterkt nog eens het belang van een goede afstemming en stroomlijning van onze behoeften. Ook hier zijn kennis, innovatie en ondernemerschap de belangrijkste ingrediënten. Ik zal mij ervoor inzetten dat ook het nieuwe Framework Programma, Horizon 2020, kennis en innovatieontwikkelingen zal bevatten die aansluiten bij onze vraag en praktijk – onder andere op de terreinen cyber security, informatie-uitwisseling, crisismanagement, alsmede opsporing en handhaving.”

Hand in hand

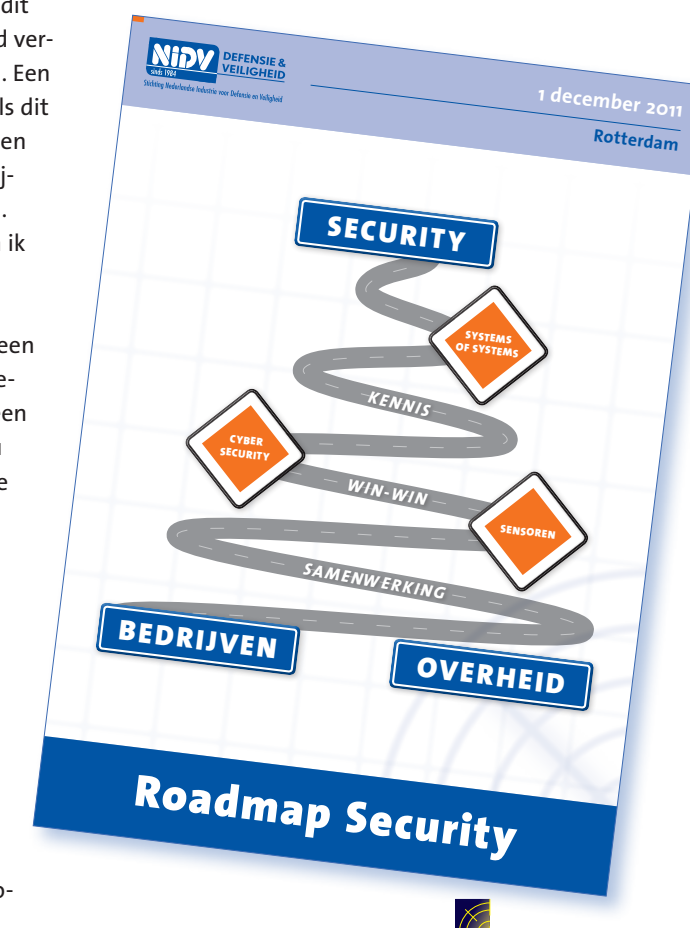
“Het mooie aan symposia als deze vind ik altijd dat ze overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen een prach-

Ontspannen sfeer bij Fokker. Links van de minister Sjoerd Vollebregt, rechts Hans Buthker.

tig platform bieden voor afstemming en publiek-private samenwerking. Want samenwerken moet. Samen kunnen we zoveel méér – ook, of misschien wel zeker, waar het gaat om innovaties die het veiligheidsdomein ten goede komen!

Drie jaar geleden, toen nog als burgemeester van Rotterdam, heb ik op dit symposium gesteld dat er een einde moet komen aan de hokjesgeest! Op zijn Rotterdams: “hand in hand voor veiligheid”. Als minister van Veiligheid en Justitie wil ik dit gedachtegoed verder uitdragen. Een symposium als dit kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Daarvoor ben ik de NIDV zeer erkentelijk. Ik wens u allen een mooie, inspirerende dag – een dag waarop u elkaar weet te vinden en waarop u samen concrete stappen kunt zetten op weg naar nieuwe, slimme oplossingen voor veiligheidsproblemen!”

Generaal Peter van Uhm:

‘Beste spullen voor de beste prijs’

Alleen als Defensie en het bedrijfsleven intensief samenwerken, zullen wij onze militairen op pad kunnen blijven sturen met de beste spullen. Samen zorgen voor de beste oplossingen tegen de beste prijs. De Commandant der Strijdkrachten, generaal Peter van Uhm, ging tijdens zijn toespraak voor het NIDV-congres uitgebreid in op de vraag hoe met minder geld meer kan worden geleverd.

“Defensie betreft het bedrijfsleven bij de dienstverlening als daardoor de prestaties verbeteren of de kosten dalen. Liefst allebei”, aldus Van Uhm in een indringend betoog, dat wij integraal weergeven.

Generaal Van Uhm: “Kapitein Stephanie Verhoef wist al van jongs af aan dat zij militair wilde worden. Meteen na de middelbare school meldt Stephanie zich daarom aan bij de KMA en daarna gaat ze aan de slag bij de Koninklijke Landmacht. In 2009 wordt ze uitgezonden naar Afghanistan. Ze is net terug van een rondje hardlopen en frist zich op, als op Kamp Holland een raket inslaat. Haar collega, soldaat eerste klas Azdin Chadli komt om het leven. Kapitein Verhoef raakt zwaar gewond. Nu, ruim twee jaar later, is kapitein Verhoef

nog altijd herstellende. Ze heeft blijvende gehoorschade opgelopen. Ook heeft ze nog altijd last van haar voet, ze kan niet lang staan en lopen gaat nog altijd moeilijk. Kapitein Verhoef werkt nu op de brigadestaf van de 13de brigade in Oirschot. Ze doet het daar geweldig. Maar haar toekomst bij de krijgsmacht ziet er wel anders uit. Ze zal waarschijnlijk nooit meer het militaire beroep kunnen uitoefenen op de manier die zij als kind al voor ogen had. Het verhaal van deze jonge militair onderstreept voor mij de verantwoordelijkheid die wij hebben

als samenleving voor de veiligheid van de militairen die namens ons allen op missie worden gestuurd. Het verhaal van kapitein Verhoef onderstreept voor mij ook de verantwoordelijkheid die ik voel als Commandant der Strijdkrachten: de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van mijn mensen. Elke dag opnieuw ben ik mij van deze verantwoordelijkheid bewust. En elke keer als wij onze militairen op pad sturen, vraag ik mijzelf af: Sturen we onze militairen op pad met de beste spullen? Met de beste training en opleiding? Ik wil die vraag steeds opnieuw volmondig met ‘ja’ kunnen beantwoorden. Wij zijn dat aan onze militairen verplicht.”

Nederlandse belangen

“Als Commandant der Strijdkrachten heb ik ook een andere verantwoordelijkheid. En dat is het bevorderen van veiligheid, stabiliteit en het opkomen voor de belangen van Nederland, als de politiek dat van ons vraagt. De regering en de inwoners van ons land rekenen daarvoor op de krijgsmacht, 71 % van de Nederlandse bevolking heeft vertrouwen in het leger, zo blijkt uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau. We staan daarmee stabiel in de top drie, samen met de instituties politie en radio. Ik denk dat we als Nederlandse krijgsmacht trots mogen zijn op dit vertrouwen. Elke dag weer staat de Nederlandse militair er als dat nodig is. Onder elke omstandigheid. De Nederlander ziet dat, waardeert dat en erkent dat. Maar tegelijkertijd noemt de Nederlander Defensie samen met ontwikkelingssamenwerking als eerste kandidaat om op te bezuinigen. Wij hebben hier dus nog wel een uitdaging liggen. Hoe kunnen wij steeds opnieuw het vertrouwen van de Nederlandse bevolking waarmaken, als tegelijkertijd het budget van Defensie onder vuur ligt?

Mijn vraag aan u is: Hoe ziet u uw eigen rol daarin? Hoe kunt u ons daarbij helpen? Want niet alleen is het van belang wat wij als Defensie voor u kunnen betekenen. Even relevant is de vraag wat u voor de krijgsmacht kunt betekenen. Ik licht dat graag toe. Defensie draagt bij aan stabiliteit en veiligheid in de wereld, een absolute voorwaarde voor een goed handelsklimaat. Waar de politie zorgt voor de veiligheid op straat, zorgt de krijgsmacht voor de veiligheid van de staat. Wij doen dat in Nederland, door samen te werken met de gehele veiligheidssector, waaronder de politie. Een samenwerking die steeds intensiever wordt. Minister Opstelten verwees daar zojuist al naar. We hebben dag en nacht 4600 mensen klaarstaan die bij nationale calamiteiten te hulp kunnen komen. De veiligheidssector en Defensie zijn complementair. We helpen de politie bij de opsporing van strafbare feiten zoals bij brandstichting, vermiste personen of drugsdelicten. We stellen daarvoor ons militair materieel beschikbaar, zoals onze Raven of de Fennek. We helpen de brandweer bij het bestrijden van extreme branden, zoals onlangs in de Moerdijk. Of bij het blussen van grote bos- en heidebranden. Wij zetten dan Chinook of Cougar blushelikopters in. Wij helpen bij medische

calamiteiten. Defensie zet Search and Rescue helikopters in voor patiëntenvervoer of het opvissen van drenkelingen uit zee. Defensie staat altijd gereed om te assisteren bij plotselinge evacuaties van civiele ziekenhuizen. En de krijgsmacht beschikt over een hospitaal dat geschikt is voor opvang van gewonden bij calamiteiten. Wij bevorderen die veiligheid en stabiliteit ook in het buitenland. Nederland verdient zijn boterham in het buitenland. Velen van u verdienen uw boterham in het buitenland. Mede dankzij de inzet van de krijgsmacht in de wereld. Mede dankzij de inzet van onze Nederlandse militairen, die zorgen voor veilige handelsroutes. Denk alleen al aan de piraterij op zee, en onze inzet om de handelsroutes over zee te beveiligen.”

Toegevoegde waarde

“Wij rekenen op de inzet van u, als Nederlandse defensie- en veiligheidsindustrie, om ook het belang te onderstrepen van een goede krijgsmacht voor Nederland. Wij rekenen erop dat u uw stem breed laat horen. Wij rekenen erop dat u samen met Defensie het verhaal uitdraagt over de toegevoegde waarde van wereldwijde veiligheid en stabiliteit voor de economie van ons land. Het verhaal over de toegevoegde waarde van de krijgsmacht voor de Nederlandse samenleving. Laten we samen die kolen uit het vuur halen. Ook op een heel andere manier kunt u ons helpen om het vertrouwen van de Nederlandse bevolking in de krijgsmacht steeds opnieuw weer waar te maken. Wij staan voor die uitdaging, niet alleen met een dalend Defensiebudget, maar ook in een wereld die snel verandert. Waar nieuwe dreigingen, nieuwe conflictgebieden, nieuwe verschuivingen in de geo-politieke verhoudingen, aan de orde van de dag zijn. Wij moeten als krijgsmacht een antwoord hebben op de dreiging in het cyber-domein, op de toenemende schaarste aan energie, water en voedsel, op nieuwe manieren van oorlogvoering. Dat betekent steeds weer innoveren, steeds weer mee kunnen doen op het hoogste technologisch niveau. Met de nieuwste technieken, de nieuwste capaciteiten. Dat vergt een ragfijn samenspel, de Minister van Veiligheid en Justitie heeft de urgentie hiervan, zeker met betrekking tot cyber security, vanochtend heel helder uiteengezet.”

Beste spullen, beste prijs

“Als Commandant der Strijdkrachten voel ik nog een verantwoordelijkheid. En dat is zorgvuldig omgaan met het geld van de belastingbetaler. Veel Nederlanders moeten momenteel elk dubbeltje omdraaien. Het is niet meer dan terecht dat zij van de Nederlandse overheid eenzelfde zuinigheid en zorgvuldigheid verwachten. Ik zie dan ook één belangrijke uitdaging voor Defensie het komend jaar. En minister Opstelten refereerde daar zojuist al naar, dat is deze drie verantwoordelijkheden uitvoeren, maar wel met minder middelen. Met minder geld toch zorgen voor de beste spullen voor onze militair-

De CDS sprak uit het hart.

ren. Zodat we er staan als dat nodig is met militaire inzet die er toe doet. Met minder middelen steeds opnieuw dat vertrouwen van het Nederlandse publiek waar- maken. Omdat we minder geld hebben, elk dubbeltje nog efficiënter besteden. Defensie doet dat al goed. Na twintig jaar bezuinigen, is het vet er bij Defensie echt af. Er is weggesneden tot op het bot. We hebben minder F-16's, minder schepen en geen tanks. Wij letten al heel scherp op de verhouding tussen het uitvoeren van onze primaire taak en de grootte van de staf en ondersteuning. Dat zeg ik niet alleen, dat blijkt ook uit een internationale efficiency-benchmark van McKinsey uit 2010. Ik durf de vergelijking met de landen om ons heen gerust aan.

“Defensie rekt op het bedrijfsleven”.

Maar dat betekent niet dat we op onze lauweren kunnen rusten. Want ook u weet dat de budgetten er zeker niet ruimer op zullen worden. We zullen dus nog slimmer aan de slag moeten om de operationele inzetbaarheid van mensen en materieel optimaal te houden in tijden van bezuinigingen. In dit proces speelt de industrie een sleutelrol. Defensie heeft u hard nodig. Defensie rekt op uw innovatief vermogen. De krijgsmacht gaat de komende tijd nog efficiënter om met de schaarse midde- len. We kopen meer van de plank. En zo scherp als ik wordt afgerekend op mijn prestaties, zo zullen wij ook het bedrijfsleven afrekenen. Defensie heeft oplossingen nodig met de beste kwaliteit voor de beste prijs. Kosten- efficiënt. Energie-efficiënt. Zodat wij onze operationele behoefte kunnen vervullen en Defensie zijn maatschap- pelijke verantwoordelijkheid als slimme en slagvaardige organisatie ook in de toekomst steeds weer waar kan maken.”

Sourcing en innovatie

“Op veel terreinen zullen wij de komende jaren intensie- ver gaan samenwerken. Ook omdat het voor Defensie zelf gunstig kan zijn. Ik noem daarbij vooral deze twee terreinen: sourcing en innovatie. Defensie werkt op veel terreinen al intensief samen met het bedrijfsleven. Voor de wissel-laadsystemen, de trekker-opleggercombinatie en de brugsimulator van het Commando Zeestrijdkrachten zijn prestatiecontracten gesloten. Daarbij zorgt het bedrijfsleven voor het functioneren van het defensiematerieel. Ook zijn er instandhoudings- contracten waarbij het bedrijfsleven zorgt voor het onderhoud. Denk daarbij aan mobiele geneeskundige systemen, satellietcommunicatiesystemen, simulatoren en voertuigen zoals de Fennek, de Bushmaster en de Viking. Bij het vliegende materieel wordt samengewerkt bij het motorenonderhoud van de Chinook, de Cougar en de motoren van de F-16. Bij de transportvliegtuigen voert het bedrijfsleven het onderhoud uit aan de vlieg- tuigen, de motoren en de propellers. Momenteel onderzoekt Defensie de mogelijkheden voor de uitbesteding van het onderhoud van kleine vaartui- gen, luchtverkeersbeveiligingssystemen en onderhoud van meet-en testapparatuur. Vanaf 2012 onderzoeken we de mogelijkheden van uitbesteding van de bevoorra- ding van kleding en persoonsgebonden uitrusting.

Defensie betreft het bedrijfsleven bij de dienstverlening als daardoor de prestaties verbeteren of de kosten dalen. Pas na de voltooiing van een aanbestedingstraject wordt duidelijk aan welke partij het werk wordt uitbesteed. Of met wie Defensie zal samenwerken. Ook voor de beoogde opvolger van de F-16, de F-35, gaan we uit van samenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven, waar- bij revenuen terugvloeien in de Nederlandse industrie. Sourcing en samenwerking met het bedrijfsleven, is voor Defensie dus al bekend terrein. Maar ik zie de mogelijk- heden voor sourcing in de toekomst nog verder toene- men. Zoals blijkt uit de beleidsbrief voert Defensie dan ook een actieve sourcings-agenda. Ons uitgangspunt is dat we andere partijen betrekken als daarmee de presta- ties verbeteren of de kosten dalen. Het liefste hebben we natuurlijk allebei! Uitbesteden en samenwerken is voor Defensie van belang als wij daarmee goedkoper, beter en flexibeler uit zijn. Wij kijken daarbij naar de voordelen én de nadelen. De keuze voor samenwerken of wel of niet uitbesteden, vergt van geval tot geval een zorgvuldige afweging. Uiteraard gaat het om de vraag of uitbesteding of samenwerking leidt tot grotere doeltref- fendheid en doelmatigheid. Maar het gaat ook om de vraag of sourcing niet leidt tot verlies van kerncompe- tenties: kennis en kunde die wij als Defensie écht zelf in huis moeten houden.”

Internationaal

“Niet alleen samenwerking binnen Nederland is belang- rijk. In een onrustige wereld biedt internationale samen-

werking de beste garantie voor veiligheid in Europa. En door teruglopende budgetten zullen ook andere Europese landen hun inspanningen beter op elkaar moeten afstem- men. Dat biedt kansen. Nu al wordt samengewerkt met andere landen als het gaat om trainen, oefenen en opera- ties. En daarnaast zijn we actief op zoek naar partner- landen waarmee we nog intensiever kunnen samenwerken.

Zowel uitbesteding als samenwerking zijn kortom belangrijke instrumenten om Defensie slimmer en slag- vaardiger te maken. We richten onze focus als krijgs- macht vooral op het operationele proces. We laten andere taken en activiteiten waar mogelijk door markt- partijen uitvoeren. U hoort, ik heb van een intensievere samenwerking hoge verwachtingen. Maar, we gaan niet over één nacht ijs. Dat kan ook niet. De samenleving ver- wacht dat Defensie er staat als dat nodig is. Dat stelt niet alleen eisen aan de kosten en opbrengsten, maar ook aan aspecten als veiligheid, beschikbaarheid en risi- co's. Defensie streeft naar een slimmere en goedkopere manier van werken. Ik daag u uit daarop in te spelen. Hier liggen echt kansen voor de besten onder u. Overigens denk ik bij samenwerking met u niet alleen aan slimme producten en slimme oplossingen, maar ook aan ons personeel. Ik zal daarom straks -samen met de directeur NIDV -een convenant onderte- kenen dat de overgang van defensiepersoneel naar bedrijven, die bij de NIDV zijn aangesloten, gaat bevor- deren. Defensie wil als gevolg van de reorganisatie zoveel mogelijk overtollig personeel bemiddelen naar ander werk buiten de organisatie. De NIDV heeft mij verzekerd dat er bij de Nederlandse bedrijven vele vaca- tures bestaan. Dit convenant past dan ook mooi binnen een reeks van convenanten die wij momenteel met ver- schillende branches sluiten om zoveel mogelijk mensen naar ander werk te kunnen bemiddelen. Ik verheug mij dan ook over dit convenant en hoop dat het de overgang van personeel mag bespoedigen.”

De CDS begroet Jean Debie, voorzitter van de militaire vakbond VBMNOV, bij de ondertekening van het convenant met de NIDV. In het midden Cent van Vliet. Defensie en de NIDV zullen alle mogelijke informatie uitwisselen om de overgang van personeel naar het bedrijfsleven te vergemakkelijken.

Topsectorenbeleid

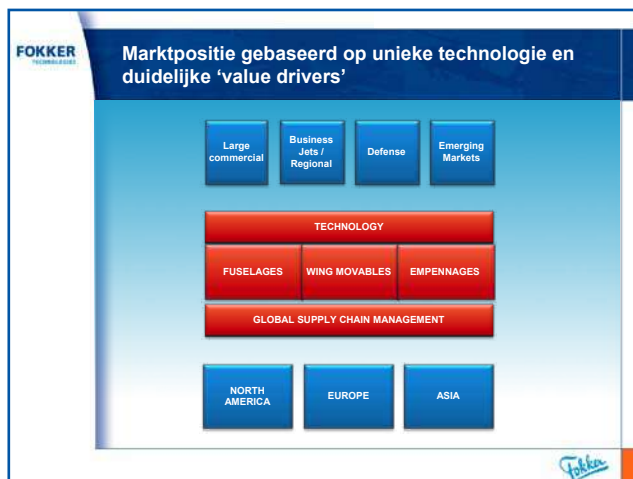
“Dan innovatie. Het topsectorenbeleid waar Minister Opstelten zojuist ook over sprak, maakt duidelijk waar de grootste kansen liggen voor Nederland. De zogenaamde gouden driehoek tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven is hier van grote waarde. Per topsector wor- den nu innovatiecontracten opgesteld. Voor Defensie zijn vooral de topsectoren High Tech en Water belangrijk. Ik kijk uit naar uw voorstellen op deze terreinen. Defensie koopt van de plank, dat is de stelregel. In bijzondere gevallen kiezen we voor een ontwikkelingstraject. Mooie resultaten daarvan zijn de prototypes van de akoestische sensoren en de mortiersimulator. U kunt de mortiersimu- lator vandaag op deze beurs zelf bekijken.

Overheid en bedrijfsleven hebben ieder hun eigen rol. Van de overheid wordt verwacht dat zij zorgt voor maat- schappelijke toegevoegde waarde. Daarvoor heeft de overheid onder meer belastinggeld beschikbaar. Dat moet dus met de grootst mogelijke zorgvuldigheid wor- den uitgegeven. Het bedrijfsleven stelt zich van oudsher tot doel winst te maken. De laatste jaren zien wij dat het bedrijfsleven daarnaast ook steeds meer een maatschap- pelijke verantwoordelijkheid voelt. Ik juich dat toe. Samen met de kennisinstututen bent u als bedrijfsleven nu aan zet. Ik, en met mij vele anderen, kijk reikhalzend uit naar uw voorstellen en projecten. Zodat we zorgen dat wij het potentieel aan kennis en kunde te gelde kun- nen maken. Figuurlijk, maar ook letterlijk. Shared inno- vation, noem ik dat. Als wij samen kunnen zorgen voor de beste oplossingen voor de beste prijs, dan dienen wij niet alleen een eigen belang, maar ook een hoger belang. Dan zorgen wij als Defensie en bedrijfsleven, samen met de kennisinstututen, voor de veiligheid van onze militairen zoals kapitein Stephanie Verhoef, maar ook voor de veiligheid, stabiliteit en innovatie die Nederland nodig heeft.”

De les van Fokker:

‘Innoveer en verander’

Sjoerd Vollebregt en Hans Büthker van Fokker Technologies verzorgden in Ahoy een boeiende duopresentatie onder het motto ‘Durf te veranderen’.

Nederland doet mee in Champions League, zegt president Obama, maar hoe kunnen we ons veroorloven mee te blijven spelen. Dat kan alleen als we intelligente keuzes maken op basis van ‘value drivers’, doen waar we in uitblinken. Voor Defensie is een fundamentele keuze voor businessmodellen en kerncompetenties noodzakelijk. De weg die bedrijven als Fokker, Bombardier en het uiterst succesvolle ASML hebben gekozen, kan ook Defensie de richting wijzen. Kijk naar kritische succesfactoren en je kerncompetenties, schakel anderen in of besteed uit. De logistieke keten van Defensie en ‘supply chain management’ in het bedrijfsleven vertonen veel overeenkomst. Alles zelf willen doen, is geen garantie voor een beter eindresultaat, wel voor hogere kosten. Samenwerken maakt sterker. De industrie is hierin voorgegaan. Het is mogelijk met minder budget meer te doen.

Lezers die in NIDV-magazine nr. 3 het grote interview met Vollebregt en Büthker hebben gelezen, zal het betoog bekend in de oren klinken. Het interview en de volledige powerpoint presentatie zijn na te lezen op www.nidv.eu

NCIM en NFI samen tegen misdaad

Tijdens zijn rondleiding op de NIDV-tentoonstelling mocht minister Opstelten al even onder het doek kijken, waaronder de Private Cloud Solution was verborgen. De onthulling vond later plaats. De NCIM-groep is een partnerschap aangegaan met het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Het Nederlandse IT-bedrijf gaat zorgdragen voor de verdere nationale en internationale uitrol en ondersteuning van Xiraf.

De hoeveelheid te onderzoeken data en databronnen in strafzaken, voornamelijk in fraude-, moord- en kinderporno-zaken, neemt razendsnel toe. Om de effectiviteit en snelheid van dit onderzoek te vergroten, heeft het NFI een geavanceerde software-applicatie ontwikkeld: Xiraf. Deze toepassing kan grote hoeveelheden data uit allerlei apparatuur in hoog tempo analyseren en doorzoekbaar maken. Met het sluiten van het partnerschap zet het NFI de trend voort waarbij het, behalve leverancier van forensische diensten (waaronder onderzoek, advies en training) ook leverancier wordt van forensische technologie.

Opsporing

“Technologie maakt het mogelijk om steeds meer onderzoekshandelingen decentraal uit te voeren, bijvoorbeeld op de plek waar het opsporingsonderzoek plaatsvindt,” zegt TjarkTjin-A-Tsoi, algemeen directeur van het NFI. “Waar mogelijk zal het NFI zich steeds meer toeleggen op het ontwikkelen en leveren van forensische technologie en niet alleen op het onderzoek dat ermee kan worden verricht.” Het NFI heeft in de NCIM Groep een sterke partner voor de verdere uitrol en ondersteuning van Xiraf, zowel nationaal als internationaal. Bovendien zijn Defensie en het ministerie van Veiligheid en Justitie belangrijke klanten van de NCIM Groep en dat sluit geheel aan op de doelgroep van Xiraf. Het NFI blijft eigenaar van Xiraf en zal de applicatie blijven doorontwikkelen en de forensische mogelijkheden ervan verder uitbreiden. De NCIM Groep zal zich met name richten op het werven van nieuwe nationale en

Directeur Toon Akkermans (rechts) en collega Harold Kasperink van NCIM lichten voor minister Opstelten een tipje van de sluier op.

internationale klanten en op de ontwikkeling van de dienstverlening naar de klanten, zodat Xiraf optimaal gebruikt kan worden. De NCIM Groep werkt samen met Compumatica Secure Networks.

Meerdere strafzaken

Xiraf bundelt de informatie uit digitale bestanden van bijvoorbeeld laptops, losse harde schijven, mobiele telefoons en cd's in een database. Een tactisch rechercheur bij de politie kan deze database op zijn eigen computer openen en direct doorzoeken. Ook maakt Xiraf het mogelijk om de data volgens een tijdlijn te rangschikken en aangetroffen beelden geografisch te ordenen. Xiraf wordt op dit moment gebruikt door verschillende opsporingsdiensten en heeft zijn waarde in strafzaken bewezen. Pim Takkenberg, teamleider Team High Tech Crime bij het KLPD licht toe: “Je kunt deze database op afstand benaderen. Dat is handig als je onderzoek verricht met meerdere partijen. Onlangs gaven we collega's uit drie landen toegang tot de data.”

‘Met OOG voor vrienden’

Een idee voor een draagbaar waarschuwingssysteem dat eigen vuur incidenten moet voorkomen, is op de Innovation Game 2011 in Den Haag uitgeroepen tot beste technologieproject. Een samenwerkingsverband van kennisinstituten en de defensie-industrie kwam met de innovatie ‘Met OOG voor vrienden’ en ontving daarvoor een geldprijs van 200.000 euro om het project verder uit te werken.

In het concept wordt een laserstraal die de schutter uitstuurt, gedetecteerd door het uniform van de militair. Door dit signaal binnen een fractie van een seconde terug te koppelen naar de schutter weet deze dat hij op een bevriende militair richt. Het draagbare systeem biedt de militair beslissingsondersteuning als hij in OnOverzichtelijk Gebied (OOG) onder vijandelijk vuur

komt. Te denken valt aan operaties in bossen, duisternis, verstedelijkt gebied en gebouwen. Door onvoldoende overzicht en exacte positiebepaling van eigen troepen, komt eigen vuur in dergelijke gevallen nog te vaak voor.

De Innovation Game wordt georganiseerd door DMO. Defensie investeert in de opbouw van kennis bij de instituten en werkt voor het ontwikkelen van nieuwe technologieën nauw samen met de defensie-industrie. Met behulp van de Innovation Game worden deze resultaten beter zichtbaar. Het winnende idee kwam tot stand door Thales Nederland, TNO, ADSE Consulting & Engineering en het NLR. Het consortium presenteerde het idee op 1 december 2011 in Ahoy.

De CDS ondertekent namens Defensie onder het toezend oog van Cent van Vliet en Jean Debie.

Overgang defensiepersoneel naar bedrijfsleven NIDV tekent convenant met Defensie

De Commandant der Strijdkrachten, generaal Peter van Uhm, en de directeur van de Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid, drs. Cent van Vliet, tekenden een samenwerkingsconvenant over de mogelijke overgang van Defensiepersoneel naar de NIDV-bedrijven. De ondertekening vond plaats op 1 december in het Rotterdamse Ahoy, waar de NIDV haar jaarlijkse symposium en tentoonstelling hield.

De Stichting NIDV behartigt de belangen van ruim 200 bedrijven en kennisinstituten, die werkzaam zijn op het terrein van defensie en nationale veiligheid. De NIDV constateert dat er een toenemend tekort aan gekwalificeerd personeel is bij haar leden en denkt dat er in veel gevallen een goed toekomstperspectief is voor Defensiepersoneel bij de NIDV-bedrijven. Defensie en de NIDV zullen al het mogelijke doen om de overgang van Defensiepersoneel naar het bedrijfsleven te ondersteunen. Dat gebeurt door het uitwisselen van relevante informatie, halfjaarlijkse gesprekken en het maken van nadere afspraken, al dan niet in de vorm van een zogenoemd 'arrangement' om de overgang van defensie-medewerkers naar de NIDV-bedrijven te ondersteunen.

Betaalbare krijgsmacht

Het convenant is een initiatief van NIDV-directeur Cent van Vliet en Mat Herben, senior adviseur Nationale Veiligheid bij de NIDV. Volgens de initiatiefnemers hebben alle betrokkenen – Defensie, werknemers en bedrijfsleven – één gemeenschappelijk belang. "Dat is de

instandhouding van een geloofwaardige en betaalbare krijgsmacht. Defensie levert een belangrijke bijdrage aan de kenniseconomie en de werkgelegenheid. Omgekeerd moet de verkleinde krijgsmacht 24 uur en 7 dagen kunnen rekenen op ondersteuning door het bedrijfsleven en de kennisinstituten. Het is noodzakelijk dat de kennis en ervaring van het uitstromende personeel niet verloren gaat. In andere landen, zoals de VS, is de logistieke ondersteuning in handen van reservisten. Daarom kan ik mij voorstellen dat in Nederland de status en rechtspositie van reservisten opnieuw wordt bekeken. De inbreng van de vakbonden is bij dit alles belangrijk", denkt Herben. De voorzitter van de militaire vakbond VBMNOV, Jean Debie, toonde grote belangstelling voor het initiatief. Bij een eerste peiling hebben zich al 25 bedrijven met ruim duizend vacatures bij de NIDV gemeld. Deze zullen ter kennis van Defensie worden gebracht. Volgens Cent van Vliet zal het mede door de vergrijzing in het bedrijfsleven uiteindelijk gaan om ettelijke duizenden vacatures voor geschoold personeel, mits Defensie natuurlijk blijft investeren in materieel en instandhouding.

Rob de Wijk:

'Meer met minder geld vereist grondige analyses'

Prof. dr. Rob de Wijk (HCSS) bewees dat het mogelijk is om in twintig minuten een overtuigend beeld te schetsen van de veiligheidssituatie. Daarbij trok hij opvallende conclusies: we hebben niet te maken met een Arabische Lente, maar met Arabische Opstanden. Het Middellandse-Zeegebied is in zijn geheel instabiel. Door de opkomst van regionale machten en wereldspelers die geen inmenging dulden, zijn langdurige stabilisatiemissies achterhaald en worden korte interventies waarschijnlijker. Nog een 'eye opener': het Westen wordt door de vergrijzing conflictmijndend, want ouderen willen rust. In het Midden Oosten, en eigenlijk de rest van de wereld, is er sprake van 'youth bulges', een enorme toename van jongeren, die bij het uitblijven van toekomstperspectief naar geweld en revolutie neigen.

Er is een grondige analyse nodig op strategisch, operationeel en tactisch niveau. We moeten durven vernieuwen en een integratie van nationale en internationale veiligheid is gewenst. De high tech industrie wordt steeds belangrijker, daarbij is internationale samenwerking (JSF, Europa) essentieel.

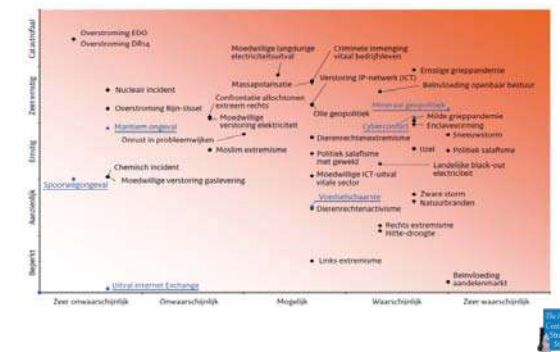
Bijgaande slides uit zijn powerpoint geven kernpunten uit zijn betoog weer. De gehele presentatie is te op www.nidv.eu onder 'Symposium 2011', 'Terugblik'.

Uitdagingen voor de veiligheid

- Zekerheden:**
- Financiële crisis als aanjager geopolitieke verandering
 - Machtsverval VS en Europa verandert wereldorde
 - Westerse shopping power neemt af
 - Multipolariteit leidt tot instabiliteit
 - Verminderde effectiviteit van instituties en internationale recht
 - Interstatelijke conflicten nemen toe door:
 - Opkomst regionale machten
 - Onconventionele dreigingen (cyberaanvallen, raketten, terrorisme/criminaliteit)
 - Conflicten over energie en grondstoffen
 - Demografische verandering:
 - Youth bulges leiden tot conflicten
 - Vergrijzing tot demilitariserend
 - Extremistische weerscondities door klimaatverandering
 - Aantasting van politieke en sociale instabiliteit door draconische besparingen
 - Crises worden complexer in oorsprong en aard

Nationale risicobeoordeling 2011

Gevolgen voor krijgsmachten

Drijvende factoren: Geld en geopolitiek

- Meer nadruk op korte interventies gericht op bescherming economisch belang
- Stabilisatie en reconstructie als belangen dat vereisen
- Meer nadruk op expeditionaire vermogen
- Investeren in tegengaan nieuwe dreigingen (cyberdefence, Missile Defence etc)
- Slim investeren:
 - Collectieve middelen (C4ISR/grondwaarneming)
 - Gezamenlijk investeren in enablers (bijvoorbeeld netwerkcentristisch, doctrines, intel/fusion, convergentie, logistiek & transport)
 - standaardisatie
 - Gezamenlijke aanschaf en/of exploitatie (JSF)
 - Multinationale samenwerking (intel/fusion, voorraadvorming munitie)
 - Verminderde afhankelijkheid van energie en kritische grondstoffen
 - Nieuwe internationale partnerschappen

Tot slot

- Meer met minder geld begint met:
 - kennis van strategisch tot tactisch niveau: van analyse op strategisch, operationeel en tactisch niveau.
 - een open *mindset*, gericht op vernieuwing en debat
 - integratie van nationale en internationale veiligheid (Joint HQ, LOS, LOCC)
 - betere publiekprivate samenwerking
 - meer nadruk op toegevoegde waarde hightech ('reinventing industry')
 - En een aanzet tot een Europese defensie?

NH90-opdrachten voor bedrijfsleven

Het Nederlandse bedrijfsleven gaat een deel van het hogere onderhoud aan componenten van de nieuwe NH90-helikopter verzorgen. Defensie streeft naar een grotere deelname van de Nederlandse industrie aan de instandhouding van de heli. Dat schrijft minister Hillen in de elfde jaarrapportage over de NH90. De gemaakte afspraken vloeien voort uit het internationale NH90 onderhoudsconcept van het NATO Helicopter Management Agency.

De NH90 kent twee versies: een tactische transporthelikopter (TTH) en een maritieme boordhelikopter (NFH). Vier bedrijven uit vier landen ontwikkelen de NH90: Agusta uit Italië, Eurocopter uit Frankrijk, Eurocopter Deutschland en Stork Fokker. In 2001 voegde Portugal zich bij het project en in 2006 België. Volgens Hillen hebben diverse Nederlandse bedrijven al opdrachten ontvangen. Stork Fokker is een van de vier partners van producent NHIndustries en heeft onderdelen ontwikkeld voor de romp, de schuifdeuren en de versnellingsbak die de staartmotor aandrijft. Het bedrijf voert de productieopdrachten uit samen met een aantal dochterondernemingen en schakelt bovendien een aantal binnen- en buitenlandse toeleveranciers in. Daarnaast profiteren Fokker en andere Nederlandse bedrijven, zoals NedAero, van de exportorders die al zijn geboekt of nog zullen volgen. Verder halen bedrijven ook opdrachten binnen die wel verband houden met de NH90, maar buiten het gedefinieerde werkaandeel vallen. Zo heeft het NLR een opdracht gekregen voor de ontwikkeling en productie van de haakarm van het systeem dat op schepen wordt gebruikt om de helikopter naar de hangar te verplaatsen. Ook heeft het NLR een opdracht ontvangen voor de ontwikkeling en bouw van een database waarin alle vluchtinformatie van de NH90-vloot wordt verzameld voor analyse. In 2000 hebben de partnerlanden afspraken over het werkaandeel gemaakt in de zogenoemde Production & Production Investment-overeenkomst over zowel de productie als over de logistieke ondersteuning. In de overeenkomst is de werkverdeling vastgelegd tussen de vier belangrijkste industriële partners: Eurocopter Frankrijk, Eurocopter Deutschland, Agusta, en Fokker Aerostructures. Deze bedrijven schakelen voor veel werk zowel Nederlandse als buitenlandse onderaannemers in. Ze zijn niet verplicht Nederlandse bedrijven in te schakelen. “Nederland blijft aandacht vragen voor de positie van het Nederlandse bedrijfsleven opdat werkrelaties tussen het Nederlandse MKB en de genoemde bedrijven worden opgebouwd en kansen worden gecreëerd”, aldus minister Hillen, die het niet verwonderlijk vindt dat Frankrijk zeven procent meer van het werk heeft gekregen. “De Franse procentuele bijdrage aan de ontwikkelingskosten van de NH90 was groter (43,4 procent) dan het

percentage voorgenomen afname van helikopters (26,5 procent). Dit heeft de Franse industrie een voorsprong gegeven bij de verdeling van het werk. Doordat een groot deel van de werkverdeling werd vastgelegd in de beginfase van het project, heeft Frankrijk de hoge investeringen kunnen verzilveren in een hoog werkaandeel.”

Kosten

Sinds 2000 is het NH90-budget, los van prijspeilaanpassingen, met in totaal 163 miljoen euro verhoogd, aldus de minister. Ongeveer een kwart van dit bedrag was nodig voor de samenvoeging van het NH90-budget met het budget voor het project Tweede tranche Initial In Service Support. Verder is het budget verhoogd door wijzigingen in de behoefte en technische zaken zoals de gewijzigde bekabeling van het toestel. Daarnaast waren er aanvullende behoeften zoals het Missie Planning en Analyse Systeem (MPAS) en gronduitrusting en de digitale kaart. Enkele andere aanvullende behoeften die zijn gefinancierd uit de risicovoorziening, zoals vliegerhelmen en een systeem voor elektronische documentatie. Volgens de minister voert het Logistiek Centrum Woensdrecht een deel van de modificaties uit en besluit Defensie tot uitbesteding als daardoor de prestaties verbeteren of de kosten dalen. “Ook als Defensie de werkzaamheden zelf uitvoert, gaat dat met kosten gepaard”, schrijft hij. “Alle kosten van de modificaties komen ten laste van het projectbudget. De herijking en de uitvoering daarvan kunnen binnen het projectbudget worden uitgevoerd.”

In het kader van de herijking worden enkele aanvullende eisen voor de gehele vloot gesteld en vervuld. Zo worden de helikopters voorzien van extra apparatuur om de vlieger van vluchtgegevens te voorzien bij slecht zicht. Dit is noodzakelijk door wijzigingen in de wet- en regelgeving. De NH90 wordt ook geschikt gemaakt voor een digitale datarecorder. Tijdens de missie in Afghanistan en de anti-piraterij operaties is gebleken dat beeldmateriaal van groot belang is voor een operationele analyse. De beelden kunnen ook dienen als juridisch bewijsmateriaal; Alle twintig NH90's worden uitgerust met het MPAS-systeem. Tot nu toe zouden alleen de twaalf NFH's dat krijgen.

Thales en TNO richten D-RACE op

Thales Nederland en TNO hebben op 25 november het Dutch Radar Centre of Expertise (D-RACE) opgericht. Met deze strategische samenwerking kan innovatie in een nog hogere versnelling geschakeld worden. Klanten profiteren van een efficiëntere en snellere kennisopbouw en de versnelde ontwikkeling van innovatieve concepten voor radars en geïntegreerde sensorsuites.

Met D-RACE bundelen het grootste onderzoeksinstituut van Nederland en de wereldmarktleider op het gebied van maritieme radars voor Defensie hun kwaliteiten. Het initiatief sluit naadloos aan bij het nieuwe topsectorenbeleid van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie om publiek-private constructies een vast onderdeel te laten vormen van de Nederlandse kennisinfrastructuur.

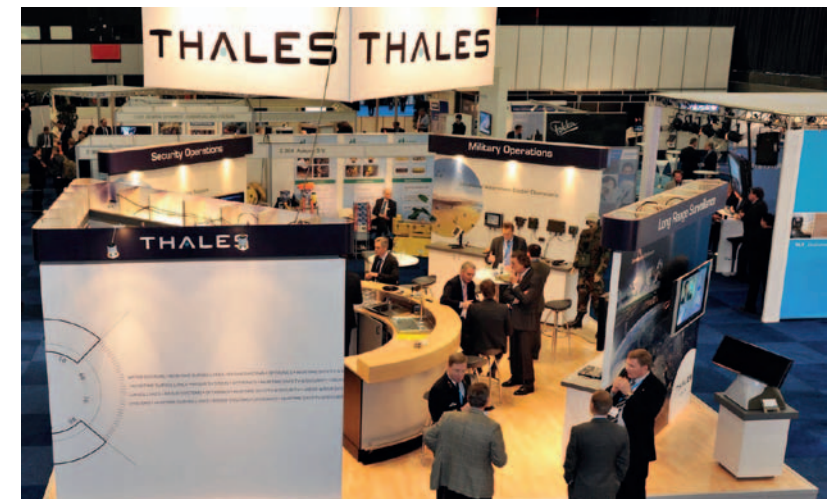
Essentiële sensors

CEO Gerben Edelij van Thales Nederland: “Elektronische sensoren zoals radars zijn van essentieel belang voor onze veiligheid en kwaliteit van leven, bijvoorbeeld bij veiligheidstoepassingen zoals defensie, kust- en havenbewaking, antipiraterij missies en calamiteitenbestrijding. Ook hebben radars een cruciale rol in het voorspellen van (maatschappij ontwrichtend) weer, het vaststellen van gezondheid van mensen en het controleren en begeleiden van verkeer en vervoer over land en water en door de lucht. Daarom zijn technologieën hiervoor zijn van groot belang om de veiligheid en kwaliteit van ons leven te waarborgen.”

Nederlandse economie

Thales en TNO werken al jarenlang succesvol samen om, veelal met de eindgebruiker in een driehoekconstructie, een unieke kennispositie op te bouwen. Met D-RACE zal de impact van deze samenwerking alleen maar toenemen. “Wij geloven dat klanten die kiezen voor de producten en expertise van Thales Nederland door D-Race kunnen profiteren van nog efficiëntere productontwikkeling en innovatievere oplossingen. Niet alleen in Nederland, maar ook ver daar buiten, want Thales is actief in 50 landen. Bovendien kan D-RACE blijvend nieuwe impulsen geven, zodat Thales Nederland en haar vele toeleveranciers de concurrentiepositie kunnen verbeteren en verder kunnen groeien, op de nationale en op internationale markten”, aldus Edelij.

TNO ziet het behoud van veiligheid en kwaliteit van leven als een van de belangrijke uitdagingen voor de komende jaren. Henk Geveke van TNO: “Om deze uitdaging voor Nederland met succes te kunnen aangaan, ontwikkelt TNO kennis die impact heeft op de

Nederlandse samenleving en industrie, zodat beiden een onderscheidende toppositie kunnen innemen in de wereldeconomie. We zijn verheugd dat we met D-Race de relatie met Thales Nederland verder kunnen uitbreiden en formaliseren. Tijdens onze jarenlange samenwerking hebben we steeds bewezen tijdig nieuwe technologieën en concepten te introduceren, die geleid hebben tot unieke en succesvolle industriële radarproducten die onze Koninklijke Marine een technologische en operationele voorsprong geven. Door onze samenwerking met Thales te verdiepen kan ook in de toekomst de ontwikkeling van nieuwe concepten nog beter en sneller verlopen. Deze kennis komt ook aan andere sectoren ten goede, zoals Life-sciences, Industriële Innovatie, Space en Automotive.”

Export

Thales Nederland maakt deel uit van het wereldwijd gevestigde Thales en heeft vestigingen in Hengelo, Huizen, Houten, Delft, Enschede en Eindhoven, waar in totaal ca. 2000 mensen werken. Thales Nederland is als systeemintegrator gespecialiseerd in de ontwikkeling en productie van elektronica en software voor defensie-, veiligheid- en transporttoepassingen. Op het gebied van maritieme radars en sensorsuites is Thales Nederland buiten de Verenigde Staten wereld marktleider. Het bedrijf heeft een gemiddelde jaaromzet van 500 miljoen euro, voor 80 procent gerealiseerd op de exportmarkt.

Thales had een drukbezochte stand in Ahoy.

Defensie: behoefte aan een MALE UAV-systeem

Defensie moet in 2015 een initiële operationele capaciteit op het gebied van Medium Altitude Long Endurance Unmanned Aerial Vehicle (MALE UAV) hebben en in 2016 een volledig operationele eenheid van 96 personen. Het ministerie wil één MALE UAV-systeem aanschaffen, bestaande uit vier toestellen en de standardsensoren, een grondstation voor de vlucht en een grondstation speciaal voor starts en landingen. Met dit systeem is het mogelijk gedurende een aangesloten periode van een half jaar een missie uit te voeren. Verder wil minister Hillen twee inbouwsets met een radar met groot bereik en twee inbouwsets met een sensor voor radio- en radarsignalen kopen.

Hij stelt dat in zijn behoeftestelling voor het project MALE UAV (een onbemand verkenningsvliegtuig voor middelbare hoogte en lange vliegtijd) aan de Tweede Kamer.

De MALE UAV-eenheid wordt gedurende de eerste jaren na de oprichting in het buitenland gestationeerd, omdat dat de beste mogelijkheden voor de opbouw van kennis en ervaring biedt door de daar beschikbare opleiding- en trainingsfaciliteiten en de noodzakelijke materieellogistieke ondersteuning. De bewindsman verwacht dat de

eenheid na de operationele gereedstelling op een van de bestaande vliegbases van het commando Luchtmacht Luchtmacht onderdak krijgt, omdat UAV's verharde banen nodig hebben. Op de thuisbasis zijn voorzieningen nodig voor operationele inzet, onderhoud, training en opleiding, huisvesting en opslag.

Het vliegtuig moet langdurige missies van meer dan 24 uur kunnen uitvoeren en de verzamelde data vrijwel onmiddellijk (near real time) kunnen verzenden. Vanwege de grote afstand tussen het besturingsstation

en het inzetgebied is voor de communicatie een satellietverbinding noodzakelijk. Met de aanschaf van het systeem is een bedrag gemoeid dat tussen de 100 en 250 miljoen ligt. Hillen wil de aanschaf financieren uit de verkoop van overtollig materieel. Hij denkt volgend jaar en in 2013 ongeveer 600.000 euro nodig te hebben voor het noodzakelijk onderzoek.

Nationale sensors

Defensie heeft geen ervaring met MALE UAV-systemen en wil daarom de ervaringen van andere NAVO-landen bij het vervolg van dit project betrekken. Bij elke kandidaat-UAV bestaan risico's bij de certificering en van de integratie met andere (wapen)systemen op operationeel, luchtruim- en ethergebied. Hiervoor moeten op zowel nationaal als internationaal niveau oplossingen worden gezocht. Om de risico's te beperken, richt Defensie zich bij de verwerving op bestaande UAV-systemen waarmee meer NAVO-landen ervaring hebben opgedaan. Wel wordt op verzoek van de Kamer nagegaan of het mogelijk is de UAV's uit te rusten met een sensorpakket dat met Nederlandse steun is ontwikkeld. "Overigens is een dergelijk sensorpakket tot op heden nog niet aan Defensie aangeboden", schrijft de minister aan de Kamer. "In de brief van 10 april 2010 is uiteengezet dat een project voor een vliegende radar in aanmerking kon komen voor de tweede tranche van de Maatschappelijke Innovatie Agenda (MIA) Veiligheid. De industrie heeft echter voor de MIA Veiligheid geen projectvoorstel voor een vliegende radar ingediend."

Overall inzetbaar

Een MALE UAV-systeem heeft een lucht- en een grondcomponent. De luchtcomponent bestaat uit het vliegtuig, een aantal sensoren en laserapparatuur. Het vliegtuig is standaard voorzien van een elektro-optische en infraroodsensor (EO/IR), een grond- en oppervlakteradar en een laser voor de aanwijzing van objecten. De radar bestaat uit een Synthetic Aperture Radar die bovendien bewegende objecten kan waarnemen (Moving Target Indicator). Het vliegtuig kan met een speciale grond- en oppervlakte radar worden uitgerust die een groter gebied bestrijkt en met een elektronische sensor die radio- en radarsignalen waarneemt. De grondcomponent bevat mogelijkheden voor missieplanning, vluchtvoorbereiding, besturing van het vliegtuig en sensoren, beeldinterpretatie, communicatie, onderhoud en simulatie.

De MALE UAV kan voor vier typen missies worden ingezet. Bij waarneming wordt een zee- of landgebied bekeken. Een verkenningsmissie dient voor informatievergaring over een specifiek object of gebied. Bij een missie voor doelbepaling moet de positie van een doel nauwkeurig worden bepaald en bij het vierde type missie wordt bekeken in hoeverre een aangevallen doel is beschadigd

De MALE UAV kan 24 uur per dag, overal ter wereld – met uitzondering van de Noord- en Zuidpool, vanwege het gebrek aan satellietdekking – worden ingezet. Systemen zoals de MALE UAV maken het mogelijk dat slechts een deel van het personeel in een inzetgebied aanwezig hoeft te zijn. De missie kan worden geleid vanaf de thuisbasis, ook als de vliegtuigen een vliegveld gebruiken in de nabijheid van het inzetgebied of in het inzetgebied. De onbemande vliegtuigjes kunnen ook voor humanitaire hulpverlening bij rampen worden ingezet, het in kaart brengen van vluchtelingenstromen, de controle op de naleving van sancties, kustwacht- en Koninkrijkstaken, terrorismebestrijding, antipiraterij en andere steunverlening aan de civiele autoriteiten.

De nu gestelde behoefte heeft geen betrekking op een MALE UAV als wapendrager. Als in de toekomst een behoefte als wapendrager bestaat, moet deze met het aan te schaffen systeem eenvoudig kunnen worden vervuld. Hillen wil de Kamer in de eerste helft van 2012 de B-fase (voorstudie) aanbieden.

In vergelijking met een MD-11 van Martinair is de Predator een flinke langpootmug.

De MQ-1 Predator is – naast Israëlische UAV's – een van de weinige toestellen die voldoet aan het eisenpakket, zoals vluchtduur en (toekomstige) bewapening.

Begrotingsbehandeling

De behandeling van de Defensiebegroting in de Tweede Kamer heeft geleid tot beperkte bijstellingen. Minister Hillen heeft toegezegd dat er vanaf 2013 een apart begrotingsartikel komt voor de investeringsquote. Zo wordt een begin gemaakt met een 'schot' tussen de exploitaties van Materieel en Personeel en de investeringsquote, die in de volgende kabinetsperiode weer omhoog moet richting 20%. Bij de oprichting van de Nationale Politie zal Hillen met minister Opstelten afspraken maken over een meer structurele samenwerking tussen politie en defensie, vooral in de regio. Ook de aanpak van cyber security staat hoog op de agenda. Er komen afspraken om het voor reservisten makkelijker te maken bij de overheid (in brede zin) te werken. Vanaf 2013 komt er een structurele financiering van VPD's (detachement mariniers op koopvaardischepen tegen piraterij). De minister kiest voor internationale samenwerking en zal vooral ook praten met Denemarken, Noorwegen en België over gezamenlijke vervanging van de F-16. De oppositiepartijen bleven zich zoals verwacht keren tegen de vervanging van de F-16 door de JSF, waarover pas het volgende kabinet zal besluiten.

Japan kiest JSF

De keuze van Japan zou wel eens de ommekeer in het geplaagde JSF-programma kunnen betekenen. De F-35 versloeg de Boeing F-18 Super Hornet en de Eurofighter Typhoon op grond van modernere technologie en ontwikkelingspotentieel. Japan wil dat de levering van 42 JSF's begint in 2016 met Block-3 software. De contractwaarde is \$ 4,7 miljard (3,5 miljard euro).

Kostenverhogende factoren zijn de Japanse wens voor licentiebouw van onderdelen en een eigen FACO-lijn (Final Assembly and Check Out). Ter vergelijking: Zwitserland bestelde vorige maand 22 Gripen New Generation voor 2,4 miljard euro. Het belang van de Japanse order is gelegen in het feit dat de totale behoefte van het land meer dan 200 vliegtuigen is. Zuid-Korea en Singapore zullen naar verwachting het Japanse voorbeeld volgen. Het succes staat in contrast met de berichtgeving in ons land, die vooral de nadruk legt op iedere tegenvaller, zonder deze in de juiste context te plaatsen. Zo deed de Quick Look Review (QLR) in de VS weer veel stof opwaaien. In dit rapport constateerde het Pentagon nog diverse gebreken die moeten zijn opgelost in 2015. De vraag is niet of er nog vertrouwen is in het vliegtuig. Alles draait in de VS om het begrip 'concurrency', waarmee wordt bedoeld dat een vliegtuig al in 'low rate initial production' wordt genomen, voordat alle testresultaten zijn verwerkt. Dit leidt onvermijdelijk tot modificaties na aflevering, die kunnen oplopen tot 3 à 5 miljoen dollar per toestel. Stel dat er honderd vliegtuigen in voorserie zijn gebouwd, dan kan dat een kostenpost van 500 miljoen dollar betekenen, die tot dusver door het Pentagon wordt betaald. Voor nieuwe orders wil het Pentagon dat de industrie voortaan de helft van de modificaties betaald. De aloude discussie in Amerika is of je eerst het volledige testprogramma moet afwerken, of juist niet. De productie twee jaar bevroren kost namelijk

zeker een miljard dollar, omdat duizend bedrijven uit negen landen moeten duimen draaien. Bovendien is het toestel ook twee jaar eerder operationeel, omdat de operationele beproeving al is begonnen. Dat is de kern van de discussie. Het Pentagon onderstreept bij voortduring het grote belang van de JSF, dat na 2020 het enige geavanceerde Westerse gevechtsvliegtuig in productie is. Dat de Amerikanen langer testen en ontwikkelen, is voor Nederland niet kostenverhogend. Wij hebben een eenmalige bijdrage geleverd en profiteren van de Amerikaanse inspanningen, waardoor in 2016 een beproefd vliegtuig operationeel is. Nederland zal overigens pas in 2019 vliegtuigen afnemen, als het volgende kabinet daartoe besluit. Het is nu zaak de Nederlandse betrokkenheid te blijven uitdragen om te voorkomen dat concurrenten miljardenorders afsnoepen.

Gratis NIDV App

Gebruikers van de iPhone en de iPad kunnen via iTunes een gratis NIDV App downloaden, die wordt geactiveerd door het invoeren van het wachtwoord dat u als NIDV-deelnemer hebt gekregen. Deze App geeft actuele informatie over bijeenkomsten, waarvoor u zich heeft aangemeld. U kunt bijvoorbeeld het programma, de route en informatie over

de aangemelde deelnemers eenvoudig oproepen. Bij tentoonstellingen, zoals Ahoy, ook uitgebreide informatie en een plattegrond van de stands. Tijdens de vergadering van het NIDV Bestuur op 15 december werd de App gepresenteerd door Guido Brayé, datamanager van de NIDV. Op de foto v.l.n.r. de (plv.)bestuursleden Hijwegen, Haarmeijer, Simons, datamanager Brayé, Van Vliet, Kelder, Hollander, Tijsterman en mevr. Tammes. (Foto: MH)

Veiligheid komt niet vanzelf

We kunnen terugzien op een succesvol symposium en tentoonstelling op 1 december in de Ahoy. Uitstekende sprekers, veel bezoekers en veel standhouders en wat het belangrijkste is: veel uitwisseling van informatie, kennis en ervaring. In dit magazine ziet u daarvan een ruime impressie.

Jaarthema 2012

Het Jaarthema 'Veiligheid komt niet vanzelf' zal de leidraad zijn bij de verschillende activiteiten en een afsluiting vinden tijdens het symposium op 15 november 2012, waarvoor we opnieuw de Ahoy hebben gekozen. We hebben al contacten gelegd met vooraanstaande sprekers op het gebied van defensie en veiligheid. Wij zijn bijzonder verheugd dat Thales het hoofdsponsorschap op zich neemt in het jaar dat het bedrijf 80 jaar bestaat.

Wel op netvlies, niet in begroting

Veiligheid staat bij velen als belangrijk op het netvlies. Het is onze aandacht meer dan waard. Het gaat om mensenrechten, stabiliteit, onderling vertrouwen en ruimte voor ontplooiing. We beseffen dat dit niet zo maar uit de lucht komt vallen, maar dat het een resultaat is van jarenlange investeringen in mensen en in materieel en een zorgvuldige opbouw van kennis en ervaring. Dat staat echter niet iedereen meer scherp voor ogen. De budgetten staan onder enorme druk en een groot aantal taken kan niet meer geheel, of alleen beperkt in tijd en omvang worden uitgevoerd. Het is belangrijk dit tijt te keren, want de voordelen van veiligheid komen niet vanzelf.

Economische dimensie

Veiligheid heeft de volle aandacht van het bedrijfsleven. Nederlandse bedrijven beschikken over innovatieve ideeën, over kennis en kunde en bedrijven kunnen capaciteiten en ambities inzetten voor veiligheid als één van de grootste maatschappelijke belangen. Aan veiligheid zit een dubbele economische dimensie. Het draagt bij aan stabiliteit en een klimaat waarin bedrijven de ruimte krijgen om verantwoordelijkheden in te vullen. Aan de andere kant dragen investeringen in veiligheid ook bij aan het versterken van het economische en technologische draagvlak in onze samenleving.

Topsectoren

In het Topsectorenbeleid vervult de overheid een belangrijke rol als 'Innovatie gericht inkoper', als 'Innovator' en initiator van innovatiecontracten. Dit is niet alleen voor de binnenlandse markt cruciaal, maar ook voor de positionering van bedrijven op de exportmarkt. Voor de innovatiecontracten zijn bedrijven binnen onze sector met name actief geweest in 'Water' en 'High Tech Systemen'. Bij het laatste topgebied zijn voorstellen ingediend op de onderdelen 'Lucht- en Ruimtevaart' en 'Security'. Minister Opstelten ontving op het symposium een symbolische routekaart naar Veiligheid. Het bedrijfsleven is een onmisbare schakel in de keten van kennis en kunde op het gebied van Defensie en Veiligheid. Samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven stelt krijgsmacht en nationale politie in staat zich te richten op hun kerntaken. Daardoor kan de inzetbaarheid worden vergroot. Dat gaat niet vanzelf. Door inschakeling van het bedrijfsleven kan de overheid kosten beheersen en profiteren van investeringen in kapitaalgoederen en infrastructuur, die bedrijven al hebben gedaan. Dat geeft de overheid weer ruimte om noodzakelijke investeringen op het gebied van technologie, innovatie en export te doen. Generaal Van Uhm daagde ons tijdens het NIDV-symposium uit om zijn mensen met raad en daad bij te staan. Die handschoen zal zeker worden opgepakt.

Inschakeling bedrijfsleven

In de praktijk blijkt dat het inschakelen van het Nederlandse bedrijfsleven niet altijd vanzelf gaat. Er is de laatste jaren op een aantal terreinen aanzienlijke voortgang geboekt, maar er zijn ook kansen niet verzilverd. Daarom is het een goede zaak dat de Defensie Industrie Strategie (DIS) wordt geëvalueerd, waarvoor ook aan de NIDV is gevraagd een bijdrage te leveren. Een van de punten zal de spanning zijn tussen enerzijds het inzetten op innovatie en ontwikkeling en anderzijds het kopen van de plank. Het eerste is een duidelijke ambitie van het kabinet, voor het tweede is er belangstelling bij Defensie. Begin volgend jaar zal een toetsingskader worden opgesteld. Daarin zullen de belangen van het Nederlandse bedrijfsleven voldoende moeten worden meegenomen. Het is ook in het belang van krijgsmacht en politie dat zij tijdens inzet kunnen blijven rekenen op ondersteuning door het bedrijfsleven en de kennisinstellingen.

Veiligheid en het inschakelen van het bedrijfsleven komen niet vanzelf. Daarom zullen we in 2012 een gezamenlijke inspanning moeten leveren om dit dichterbij te brengen.

Cent van Vliet,
Directeur NIDV

Een gratis abonnement op dit magazine

U bent werkzaam bij de overheid en actief betrokken bij materieelverwerving, beleids-voorbereiding en/of communicatie? Dan kunt u gratis een persoonlijk exemplaar van dit magazine ontvangen. Dat geldt

uiteeraard ook voor werknemers van bedrijven die bij de NIDV zijn aangesloten. Ga naar onze website www.nidv.eu en vul daar online het aanvraag-formulier in.

AHOY Rotterdam – 15 november 2012 NIDV Symposium en Tentoonstelling Noteer alvast en kijk op www.nidv.eu

Colofon

Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV)

Prinsessegracht 19

2514 AP Den Haag

Telefoon : (070) 364 48 07

Fax : (070) 365 69 33

E-mail : info@nidv.eu

Internet : www.nidv.eu

Het nieuwsmagazine

verschijnt 4 keer per jaar

Eindredactie

Mat Herben

Abonnementen

Deelnemers en medewerkers bij de overheid ontvangen dit blad gratis

Advertentieverkoop

Stichting NIDV

Mevrouw S. Sahadew Lall

Telefoon : (070) 364 48 07

Vormgeving en druk

HENK Grafimedia Center, Belfeld

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave, mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

Beurzen 2012

Een overzicht van de belangrijkste defensie- en veiligheidsbeurzen. Onze keuze voor presentie hangt sterk af van uw belangstelling. Uit de belangstellingsregistratie van NIDV blijkt dat in 2012 de industrie met name belangstelling heeft voor Eurosatory, Farnborough en Euronaval. Voor informatie: Jan van Grinsven via defense@gielissen.nl en Marc Soeteman via ms@nidv.eu

- **FIDAE, Santiago, Chili,** 27 maart – 1 april
- **DEFEXP, New Delhi,** 29 mrt – 1 april
- **NIDV Industrial Participation Day,** 4 april
- **DSA Kuala Lumpur,** 16 – 19 april
- **NIDV Jaarvergadering,** 25 april
- **Eurosatory, Parijs,** 11 – 15 juni
- **Farnborough Air Show,** 9 – 15 juli
- **MAST Europe, Malmö, Zweden,** 11 – 13 sept.
- **Euronaval, Parijs,** 22 – 26 oktober
- **Indodefence, Jakarta,** 7 – 10 november
- **NIDV Symposium en Tentoonstelling,** 15 nov.
- **Exponaval, Valparaiso, Chili,** 4 – 7 december

NIDV Kernteam

Drs. C. van Vliet, Directeur – **A. Schild**, Manager Business Development Luchtmacht, secretaris NIFARP – **Drs. M. Soeteman**, Manager Business Development Marine, voorzitter NiMa – **Mr. R.H. van Dort**, Voorzitter C2TP-platform, Manager Business Development ICT, Marechaussee en Landmacht – **G. Brayé**, Datamanager – **Mevr. S. Sahadew Lall**, Officemanager – **Mevr. L.G.D. Mayer**, Secretaresse – **Drs. M. Kerksen**, Innovatie medewerker – **Mevr. N.M. Rosbergen**, secretaresse.

NIDV Supportteam

ir. A. Mom, Adviseur Internationale Samenwerking – **Kolmarns b.d. B. van Lierop**, Adviseur Marine – **Kol b.d. ir. J.L. Velmans**, Adviseur Landmacht – **Kol b.d. V.J. Utermöhlen**, Adviseur Luchtmacht en DMP Projecten – **M. Herben**, Senior Adviseur Nationale Veiligheid – **G. van Loon**, adviseur Export – **J. Jansen**, adviseur NAVO.

Algemeen Bestuur Stichting NIDV

Drs. J. Gmelich Meijling, Voorzitter – **H. van Ameijden**, Damen Schelde Groep BV – **H.J. Vink**, Stork Fokker AESP BV – **W. Tijsterman**, Klein Poelhuis – **D. Mackintosh**, Bayards Aluminium Constructies – **J.H.M. Simons**, Capgemini BV – **G.J. Edelij**, Thales BV – **Ing. H. de Groot**, ADSE – **J.W. Kelder VADM b.d.**, TNO – **ir. C. Haarmeijer** - Re-lion – **S. Miegies**, CityGIS BV

THALES

De wereld van vandaag heeft te maken met dreigingen van uiteenlopende aard. Hierbij valt te denken aan terrorisme, natuurrampen en cybercrime. Grenzen vervagen en de wereld wordt kleiner. De verwevenheid van (inter)nationale, publieke en private veiligheid zorgt voor een complexiteit waarbij een integrale benadering een vereiste is.

Of het nu gaat om het veiligstellen van de infrastructuur van de olie-overslagplaats Ras Tanura in Saoedi Arabië of de beveiliging van de kunstschaten in het Louvre. Om het vergroten van de missie-effectiviteit van krijgsmachtonderdelen of het ondersteunen van de Politie Noord-Oost Gelderland bij de beveiliging van de Zwarte Cross, het grootste motorcross event van West Europa. De systemen van Thales zijn uiterst betrouwbaar, bieden optimale interoperabiliteit, maken effectieve en efficiënte besluitvorming mogelijk, verhogen cyber security en bieden stabiele ondersteuning in alle crisissituaties.

Thales zet een wereldwijd netwerk in van 22.500 onderzoekers en engineers voor de ontwikkeling van duale technologieën voor zowel civiele als militaire doeleinden. Daarmee is Thales op het gebied van veiligheid één van de meest innovatieve bedrijven ter wereld. Bovendien biedt Thales met vestigingen in meer dan vijftig landen en 68.000 medewerkers wereldwijd, passende oplossingen voor complexe technologievraagstukken.

Thales Nederland

Smarter. Safer.

www.thalesgroup.com/nl

**Aircrafting & Defensie; het
belang van continu innoveren**

Vooruitdenken is belangrijk, zeker als het gaat om defensie. Bij Fokker denken en werken we vanuit Aircrafting. Een aanpak die gebaseerd is op een eeuw ervaring en innovatie. Het besef dat elk onderdeel van een vliegtuig, hoe klein ook, invloed heeft op een ander onderdeel van een vliegtuig. Met die visie en innovatiekracht werken we aan onze defensie opdrachten. Bij Fokker Landing Gear, Fokker Aerostructures en Fokker Elmo in ontwerp, ontwikkeling en productie van landingsgestellen, bekabelingsystemen, staarten, rompdelen en vleugeldelen en bij Fokker Services in support en onderhoud. Van bijvoorbeeld de NH90 helikopter, maar ook van de F-35 Lightning II en de F-16. Wilt u meer weten over de voordelen van Aircrafting op het gebied van defensie? Kijk dan op www.fokker.com

Aircrafting

Fokker